

RATING KREDYTOWY JST

30 czerwca 2017 r.

RATING

Długoterminowy rating krajowy

A+

Perspektywa

Stabilna

WYBRANE WSKAŹNIKI BUDŻETOWE

	2016	2017 P
Środki operacyjne* Dochody ogółem	15,17%	15,09%
Dochody własne Dochody ogółem	58,51%	53,74%
Dochody majątkowe Wydatki majątkowe	38,33%	46,42%

*środki operacyjne - nadwyżka operacyjna powiększona o kwotę opłaconych odsetek

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA

	2016	2017 P
Odsetki zapłacone Nadwyżka operacyjna netto*	6,68%	6,07%
Zadłużenie ogółem Dochody bieżące	32,57%	32,80%
Obsługa zadłużenia Dochody własne	10,38%	9,41%

*nadwyżka operacyjna netto - nadwyżka operacyjna powiększona o kwotę opłaconych odsetek, i pomniejszona o dochody finansowe

KONTAKT

Krzysztof Grybionko
Analityk Prowadzący

krzysztof.grybionko@incrating.pl
+48 61/851 38 83

Gmina miejsko-wiejska

Gmina Grodzisk Mazowiecki – rating A+, perspektywa stabilna

Główne czynniki przyznania ratingu

Rating gminy odzwierciedla stale poprawiające się wyniki operacyjne gminy Grodzisk Mazowiecki, jego wysoką zdolność do finansowania inwestycji ze środków własnych, aktualną sytuację płynnościową budżetu oraz relatywnie wysoki w stosunku do środków operacyjnych poziom obsługi zadłużenia. Rating bierze również pod uwagę poziom zadłużenia spółek gminnych.

Polityka zadłużania jest realizowana w sposób bezpieczny i gwarantujący jego prawidłową obsługę oraz terminową spłatę w następnych okresach. Planowane przez jednostkę zobowiązania w kolejnych okresach nie powinny znacząco wpłynąć na jej zdolność do regulowania długoterminowych zobowiązań. Gmina poprawiło znacznie wyniki w roku 2016 i obroniło je w 1Q br.

Dochody bieżące jednostki w latach 2012-2017 wzrastały z 125,57 mln zł w 2012 roku do 215,13 mln zł w 2017 roku, co oznacza skumulowany roczny wskaźnik wzrostu (CAGR) na poziomie 11,37%. Dochody podatkowe gminy stanowiły od 50,96% do 57,65% dochodów bieżących. Średnio 41,13% dochodów podatkowych stanowiły podatki lokalne.

Przeciętny koszt długu gminy wynosi 3,42%, natomiast średni okres spłaty zadłużenia – czyli przedział czasowy, w którym gmina spłaciłaby swoje zobowiązania przy założeniu, że przeznaczałoby na ten cel całą swoją nadwyżkę operacyjną – wynosi mniej niż 2 lata.

Główne czynniki zmiany ratingu

Gmina posiada stabilne podstawy budżetowe. Rosnący trend generowania nadwyżki operacyjnej jest stabilny od 4 lat. Analiza budżetów gminy w ostatnich 11 latach sugeruje, iż ok. 20% pozycji dochodów generuje ok. 80% budżetu (analogicznie w wydatkach). Mimo takiego zawężenia źródła tychże dochodów opierają się one w większości na **dochodach własnych gminy**.

Mimo zrealizowania w ostatnich 6 latach (w tym plan na rok 2017) zadań inwestycyjnych na ponad 263 mln zł, planowany na koniec roku poziom długu jest wyższy niż na początku tego okresu **jedynie o 1,5 mln zł**. Planowane przez jednostkę zobowiązania w kolejnych okresach nie powinny znacząco wpłynąć na jej zdolność do regulowania długoterminowych zobowiązań.

Czynniki determinujące podniesienie oceny: dalsze zmniejszanie się poziomu długu, przy zachowaniu poziomu marży operacyjnej (stosunku nadwyżki operacyjnej do dochodów bieżących) powyżej 16%.

Czynniki determinujące obniżenie oceny: ponadplanowe zwiększenie się poziomu długu, przy obniżeniu marży operacyjnej poniżej 10% i zachwianiu wzrostowego trendu relacji dochodów i wydatków operacyjnych.

INC Rating jest agencją ratingową specjalizującą się w ocenie ryzyka kredytowego jednostek samorządu terytorialnego. Opis stosowanej przez INC Rating metodologii oraz wszystkie ograniczenia i zastrzeżenia, którym podlegają ratingi kredytowe nadawane przez INC Rating znajdują się na oficjalnej stronie internetowej agencji <http://www.incrating.pl>.

INC Rating Sp. z o.o., ul. Krasieńskiego 16, 60-830 Poznań, Tel. /fax.: 61 851 38 83, e-mail: office@incrating.pl
Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego
KRS 0000535140, NIP: 781-19-02-148, REGON: 302860944
Kapitał zakładowy: 2.350.000 zł, Kapitał wpłacony: 2.350.000 zł

Wybrane wskaźniki finansowe

WSKAŹNIK	2012	2013	2014	2015	2016	2017 (plan)	ŚREDNIA
Nadwyżka operacyjna netto / Dochody bieżące netto	19,10%	13,04%	13,31%	16,34%	15,89%	17,69%	15,90%
Nadwyżka operacyjna / Dochody bieżące	16,75%	10,87%	12,46%	15,44%	15,01%	16,93%	14,58%
Nadwyżka (deficyt) / Dochody ogółem	-0,54%	5,77%	-1,73%	-3,84%	5,17%	-4,50%	0,06%
Wolne środki / Dochody ogółem	0,09%	1,51%	0,88%	0,01%	2,28%	0,00%	0,80%
Środki operacyjne / Dochody ogółem	16,73%	11,67%	13,43%	14,88%	15,17%	15,09%	14,49%
Zmiana nadwyżki operacyjnej (zmiana w ciągu roku)	16,65%	-30,11%	27,26%	31,76%	19,17%	24,00%	14,79%
Zmiana dochodów własnych (zmiana w ciągu roku)	7,34%	10,45%	4,56%	4,08%	9,04%	13,70%	8,19%
Zmiana zadłużenia bezpośredniego (zmiana w ciągu roku)	-0,06%	-9,69%	3,32%	8,54%	-8,81%	10,70%	0,67%
Zmiana zadłużenia ogółem (zmiana w ciągu roku)	-0,06%	-9,69%	3,32%	8,32%	-8,62%	10,70%	0,66%
Odsetki zapłacone / Nadwyżka operacyjna netto	13,89%	18,56%	10,89%	7,32%	6,68%	6,07%	10,57%
Obsługa zadłużenia bezpośredniego / Dochody własne	21,99%	12,67%	9,89%	10,25%	10,38%	9,41%	12,43%
Obsługa zadłużenia bezpośredniego / Dochody bieżące	16,21%	9,58%	7,04%	7,14%	6,43%	6,03%	8,74%
Obsługa zadłużenia bezpośredniego / Środki operacyjne	83,60%	72,10%	50,68%	42,93%	40,03%	33,51%	53,81%
Zadłużenie bezpośrednie / Dochody bieżące	54,97%	46,09%	42,89%	43,80%	32,57%	32,80%	42,19%
Zadłużenie ogółem / Dochody bieżące	54,97%	46,09%	42,89%	43,80%	32,57%	32,80%	42,19%
Zadłużenie bezpośrednie / Nadwyżka operacyjna (lata)	3,28	4,24	3,44	2,84	2,17	1,94	•
Zadłużenie ogółem / Dochody własne	74,57%	60,98%	60,25%	62,84%	52,55%	51,16%	60,39%
Zadłużenie bezpośrednie / Dochody własne	74,57%	60,98%	60,25%	62,84%	52,55%	51,16%	60,39%
Zadłużenie ogółem i zobowiązania pośrednie netto / Dochody bieżące	54,21%	45,99%	41,57%	42,95%	32,56%	30,61%	41,31%
Indywidualny Wskaźnik Zadłużenia na podstawie art. 243 ustawy o finansach publicznych	17,41%	18,54%	16,99%	15,19%	14,45%	15,00%	16,26%
Dochody podatkowe / Dochody bieżące	57,65%	56,84%	57,00%	56,53%	51,79%	50,96%	55,13%
Podatki lokalne / Dochody podatkowe ogółem	41,62%	40,85%	41,06%	40,10%	41,45%	41,69%	41,13%
Otrzymane transfery bieżące / Dochody bieżące	30,57%	30,15%	30,18%	32,59%	40,16%	39,97%	33,94%
Dochody bieżące / Dochody ogółem	86,28%	87,84%	96,65%	89,46%	94,41%	83,81%	89,74%
Dochody własne / Dochody ogółem	63,60%	66,39%	68,79%	62,36%	58,51%	53,74%	62,23%
Wydatki na wynagrodzenia / (Wydatki bieżące - Odsetki zapłacone)	42,26%	39,44%	38,28%	39,69%	33,92%	33,38%	37,83%
Transfery bieżące / (Wydatki bieżące - Odsetki zapłacone)	37,92%	34,77%	35,05%	39,09%	47,84%	48,75%	40,57%
Wydatki majątkowe / Wydatki ogółem	28,55%	16,92%	16,83%	27,16%	15,38%	33,38%	23,04%
Odsetki / Średni stan długu	4,81%	4,97%	3,41%	2,83%	3,11%	3,42%	3,76%
Nadwyżka operacyjna / Wydatki majątkowe	50,35%	59,88%	70,32%	49,00%	97,12%	40,68%	61,22%
Dochody majątkowe / Wydatki majątkowe	47,78%	76,30%	19,59%	37,39%	38,33%	46,42%	44,30%
Zmiana zadłużenia netto / Wydatki majątkowe	-0,09%	-27,24%	7,77%	10,65%	-19,89%	7,62%	-3,53%
Nadwyżka (deficyt) / Wydatki majątkowe	-1,87%	36,18%	-10,09%	-13,61%	35,45%	-12,90%	5,53%
(Nadwyżka operacyjna + Dochody majątkowe) / Wydatki majątkowe	98,13%	136,18%	89,91%	86,39%	135,45%	87,10%	105,53%
Zadłużenie ogółem / Nadwyżka operacyjna (lata)	3,28	4,24	3,44	2,84	2,17	1,94	•
Zadłużenie ogółem / Środki operacyjne	2,83	3,47	3,09	2,63	2,03	1,82	2,65
Obsługa zadłużenia / (Środki operacyjne + Nadwyżka z lat ubiegłych)	0,80	0,72	0,46	0,41	0,40	0,30	0,52

Dane finansowe w mln PLN

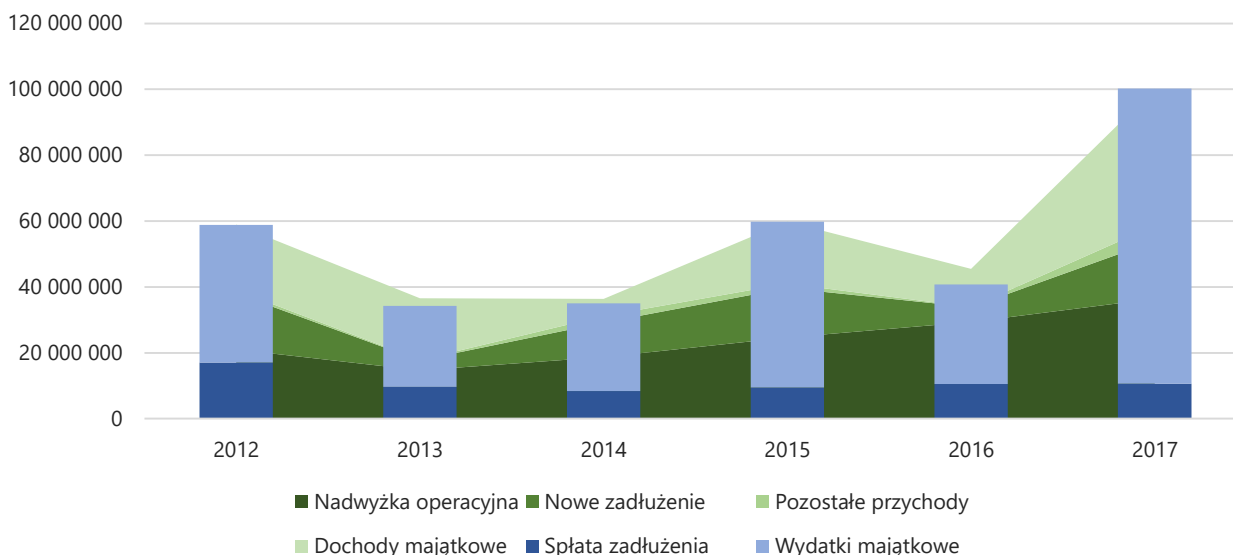
	2012	2013	2014	2015	2016	2017 (plan)	ŚREDNIA
1. Dochody bieżące (1a+1b+1c+1d)	125,57	135,25	150,17	159,60	195,76	215,13	163,58
a. Dochody podatkowe, w tym:	72,39	76,88	85,59	90,22	101,38	109,62	89,35
- PIT	39,72	42,95	48,08	51,14	56,33	61,02	49,88
- CIT	2,54	2,53	2,36	2,90	3,03	2,90	2,71
- Podatki lokalne	30,13	31,41	35,15	36,18	42,02	45,71	36,76
b. Transfery bieżące (dotacje i subwencje)	38,39	40,78	45,32	52,01	78,61	86,00	56,85
c. Opłaty i pozostałe dochody operacyjne	14,34	17,21	18,24	16,80	15,37	18,71	16,78
d. Dochody finansowe	0,45	0,38	1,02	0,57	0,40	0,81	0,61
2. Wydatki bieżące (2a+2b+2c+2d)	104,54	120,55	131,46	134,95	166,39	178,71	139,43
a. Wynagrodzenia i pochodne	42,78	46,26	49,50	52,81	55,73	58,89	50,99
b. Poręczenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
c. Odsetki	3,32	3,26	2,16	1,90	2,07	2,30	2,50
d. Pozostałe	58,44	71,03	79,80	80,24	108,58	117,52	85,94
3. Nadwyżka operacyjna (1-2)	21,03	14,70	18,71	24,65	29,38	36,43	24,15
4. Bilans majątkowy (4a-4b)	-21,81	-5,82	-21,39	-31,50	-18,65	-47,98	-24,52
a. Dochody majątkowe, w tym:	19,96	18,73	5,21	18,81	11,59	41,56	19,31
- dotacje na inwestycje	14,59	10,97	3,16	15,15	7,43	32,76	14,01
b. Wydatki majątkowe	41,78	24,55	26,60	50,31	30,25	89,54	43,84
5. Nadwyżka / deficyt (3+4)	-0,78	8,88	-2,68	-6,85	10,72	-11,55	-0,38
6. Zmiana zadłużenia netto (6a-6b)	-0,04	-6,69	2,07	5,50	-6,01	6,82	0,28
a. Nowe zadłużenie	17,00	3,00	10,48	15,00	4,50	17,50	11,25
b. Spłata zadłużenia	17,04	9,69	8,41	9,50	10,51	10,68	10,97
6.1. Pozostałe przychody	0,95	0,14	1,98	1,36	0,02	4,73	1,53
6.2. Pozostałe rozchody	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7. Wynik budżetu ogółem (5+6+6.1-6.2)	0,14	2,33	1,36	0,02	4,73	0,00	1,43

Zadłużenie w mln PLN

ZADŁUŻENIE	2012	2013	2014	2015	2016	2017 (plan)	ŚREDNIA
Długoterminowe	69,03	62,34	64,41	69,91	63,75	70,57	66,67
Zadłużenie bezpośrednie	69,03	62,34	64,41	69,91	63,75	70,57	66,67
+ Inne zobowiązania dłużne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zadłużenie ogółem	69,03	62,34	64,41	69,91	63,75	70,57	66,67
- Wolne środki (nadwyżka z lat ubiegłych)	0,95	0,14	1,98	1,36	0,02	4,73	1,53
Zadłużenie ogółem netto	68,07	62,20	62,43	68,55	63,73	65,85	65,14
+ Udzielone poręczenia (spłacane)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
+ Zadłużenie spółek komunalnych oraz SPZOZ-ów (bez poręczeń)	4,28	8,83	8,07	11,15	11,70	11,70	9,29
Zadłużenie ogółem i zobowiązania pośrednie netto	72,35	71,04	70,15	79,69	75,43	77,55	74,37

Przepływy finansowe w budżecie Gminy

Poniższy wykres w sposób zagregowany ilustruje sytuację finansową gminy. Wpływy do budżetu są na nim ukazane w formie skumulowanego wykresu warstwowego, natomiast wydatki i rozchody są przedstawione w postaci skumulowanego wykresu słupkowego.

Nadwyżka operacyjna

Nadwyżka operacyjna jest różnicą między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, wydatki bieżące gminy muszą być finansowane w całości z dochodów bieżących, wolnych środków i nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych. Jako że wielkość zrealizowanych przepływów budżetowych wykonanych w ciągu roku często różni się od planu, jednostki samorządu terytorialnego są przez to zobligowane do utrzymywania dodatniej nadwyżki operacyjnej, pełniącej rolę buforu bezpieczeństwa. Nadwyżka operacyjna jest najmniej rygorystyczną kategorią środków budżetowych pod względem możliwości wydatkowania, ponieważ nie ma żadnego określonego z góry celu, na który musi być ona przeznaczona.

Dochody majątkowe

Drugą kategorią dotyczącą wpływów do budżetu jednostki są dochody majątkowe, a więc wszelkie dochody związane z dotacjami i subwencjami niezwiązanymi z bieżącymi wydatkami, oraz dochody mające związek z posiadaniem przez samorząd majątkiem.

Nowe zadłużenie

Trzecią z ukazanych kategorii wpływów budżetowych jest nowe zadłużenie. Zgodnie z art. 89 ustawy o finansach publicznych, jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać kredyty i pożyczki, a także emitować papiery wartościowe w następujących celach:

1. Pokrycia występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
2. Finansowania planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
3. Spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów;
4. Wyprzedzającego finansowania działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

Pozostałe przychody

Ostatnią kategorią wpływów są pozostałe przychody, do których zalicza się na przykład nadwyżka z lat ubiegłych lub przychody związane z prywatyzacją majątku samorządu.

Wydatki majątkowe, spłata zadłużenia, pozostałe rozchody

Na wykresie przedstawione zostały kategorie budżetowe, których koszty gminy pokrywa z posiadanych środków. Zdecydowanie największą pozycją są wydatki majątkowe (najczęściej są to inwestycje). Drugą kategorią przedstawioną na wykresie są środki przeznaczone na spłatę zadłużenia jednostki, ostatnią zaś pozostałe rozchody.

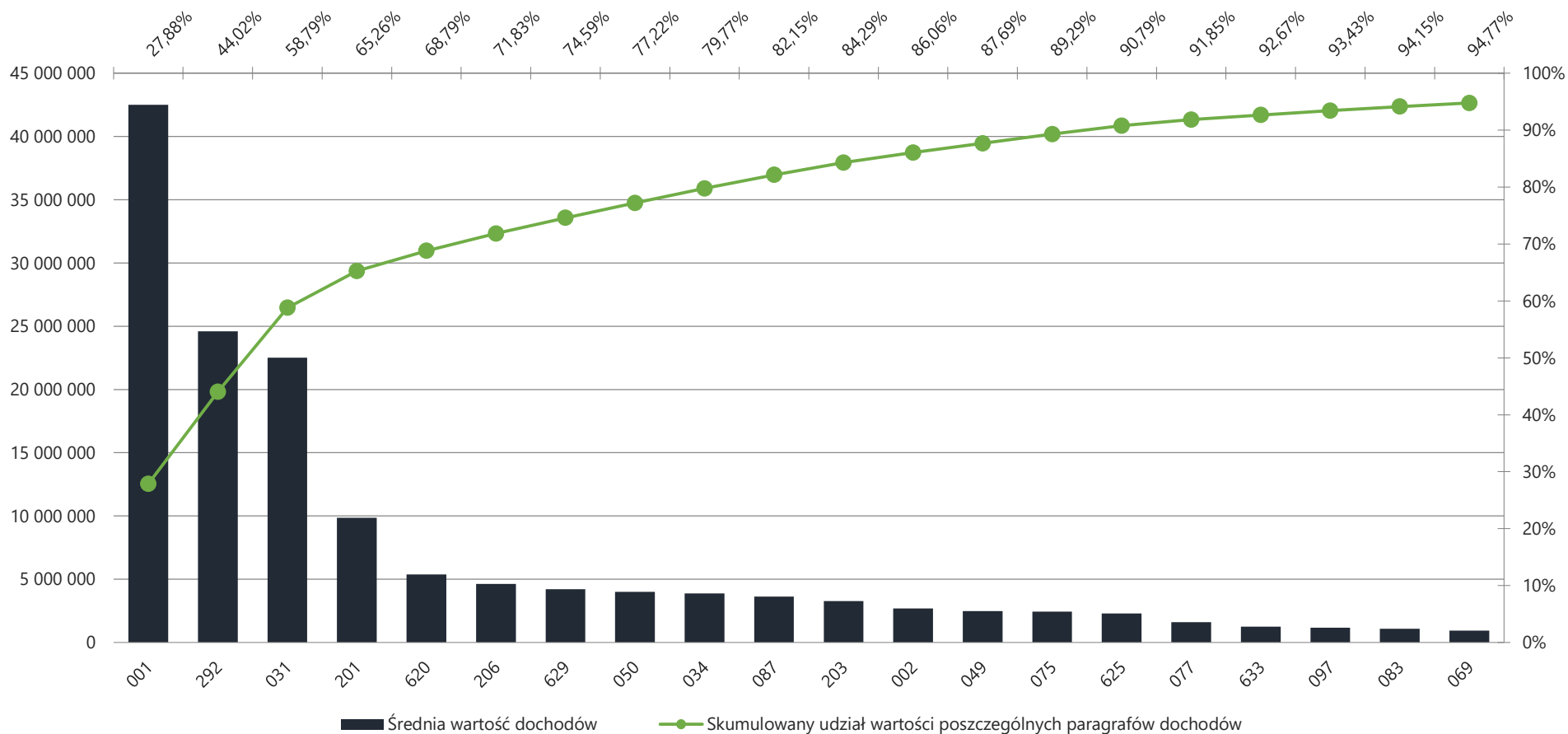
Analiza dochodów w latach 2007-2017 (dane w mln PLN)

Dochody jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na dwa rodzaje – dochody bieżące oraz dochody majątkowe. Do dochodów majątkowych zalicza się dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku oraz dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, natomiast dochody bieżące stanowią wszystkie inne dochody uzyskiwane przez samorząd. Szczegółnej analizie poddano dochody bieżące, ich wielkość kształtuje bowiem strukturę budżetu gminy, a więc ich analiza pozwala na uchwycenie trendu poszczególnych pozycji budżetowych. Jest to podstawa do prognozowania kształtowania się poszczególnych pozycji dochodów JST w przyszłości, co wykonują służby finansowe JST w dokumencie: Wieloletnia Prognoza Finansowa, a Analitycy INC Rating w oparciu o swoją niezależną analizę na podstawie WPF decydują o perspektywie ratingu.

LP.	§	OPIS	ŚREDNIA WARTOŚĆ DOCHODÓW	% POZYCJI DOCHODÓW	ŁĄCZNY UDZIAŁ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2014	2014	2015	2016	2017 (plan)
1	001	Podatek dochodowy od osób fizycznych	42,50	27,88%	27,88%	29,51	33,85	32,87	34,86	37,20	39,72	42,95	48,08	51,14	56,33	61,02
2	292	Subwencje ogólne z budżetu państwa	24,60	16,14%	44,02%	13,45	15,16	17,27	18,39	20,83	24,28	25,69	28,31	32,71	35,68	38,81
3	031	Podatek od nieruchomości	22,52	14,78%	58,79%	15,60	16,52	17,01	18,59	21,51	21,79	24,11	27,00	27,74	28,69	29,20
4	201	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	9,86	6,47%	65,26%	8,08	7,94	7,89	8,54	8,74	8,98	9,72	10,61	11,95	13,53	12,51
5	620	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich	5,38	3,53%	68,79%	0,00	0,00	0,00	2,97	11,31	14,27	10,12	0,18	14,59	5,33	0,41
6	206	Dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym), związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci	4,63	3,04%	71,83%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22,83	28,09
7	629	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	4,21	2,76%	74,59%	13,92	10,17	22,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	050	Podatek od czynności cywilnoprawnych	4,01	2,63%	77,22%	5,51	4,62	3,09	3,70	5,26	4,27	3,01	3,38	3,36	4,28	3,60

LP.	§	OPIS	ŚREDNIA WARTOŚĆ DOCHODÓW	% POZYCJI DOCHODÓW	ŁĄCZNY UDZIAŁ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2014	2014	2015	2016	2017 (plan)
9	034	Podatek od środków transportowych	3,88	2,54%	79,77%	1,65	2,00	1,93	2,30	2,30	2,71	2,98	3,36	4,09	7,85	11,50
10	087	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	3,63	2,38%	82,15%	2,18	6,00	3,27	9,45	6,46	5,10	7,50	0,00	0,00	0,00	0,00
11	203	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	3,27	2,14%	84,29%	1,26	1,35	1,56	2,15	2,09	2,47	3,78	5,56	5,70	5,66	4,38
12	002	Podatek dochodowy od osób prawnych	2,69	1,77%	86,06%	2,80	2,83	2,43	2,47	2,84	2,54	2,53	2,36	2,90	3,03	2,90
13	049	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	2,49	1,63%	87,69%	0,13	0,15	0,23	0,20	0,23	0,32	2,46	5,27	5,38	5,42	7,60
14	075	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	2,44	1,60%	89,29%	0,19	0,22	0,16	1,45	2,89	3,30	3,53	3,81	4,44	2,87	4,00
15	625	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	2,29	1,50%	90,79%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25,16
16	077	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	1,61	1,06%	91,85%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,77	3,43	3,99	8,50
17	633	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin)	1,25	0,82%	92,67%	0,00	0,00	1,36	0,36	1,26	0,32	0,79	2,87	0,56	1,49	4,70
18	097	Wpływy z różnych dochodów	1,17	0,77%	93,43%	0,36	0,41	2,05	1,19	0,66	0,96	1,79	2,64	0,86	0,70	1,23
19	083	Wpływy z usług	1,09	0,72%	94,15%	0,90	0,94	0,95	0,99	1,08	1,27	1,65	1,25	1,95	0,69	0,35
20	069	Wpływy z różnych opłat	0,94	0,62%	94,77%	0,01	0,00	0,00	0,07	0,04	3,86	3,54	0,71	0,26	1,38	0,45

Najważniejszą pozycję wśród dochodów gminy zajmują wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (paragraf 001), drugą natomiast są subwencje ogólne z budżetu państwa (paragraf 292). Te dwie kategorie dochodowe odpowiadały średnio za 44,02% wszystkich dochodów gminy w analizowanym okresie. Kolejne największe pozycje dochodów to wpływy z podatku od nieruchomości (paragraf 031), dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa (paragraf 201) oraz dotacje celowe w ramach programów finansowych, w tym tych z udziałem środków unijnych (paragraf 620). Te pięć pozycji odpowiada za 68,79% budżetu gminy, a więc to na nich warto skupić najwięcej uwagi podczas analizy dochodów budżetu gminy, ponieważ mają największy wpływ na sytuację finansową gminy.

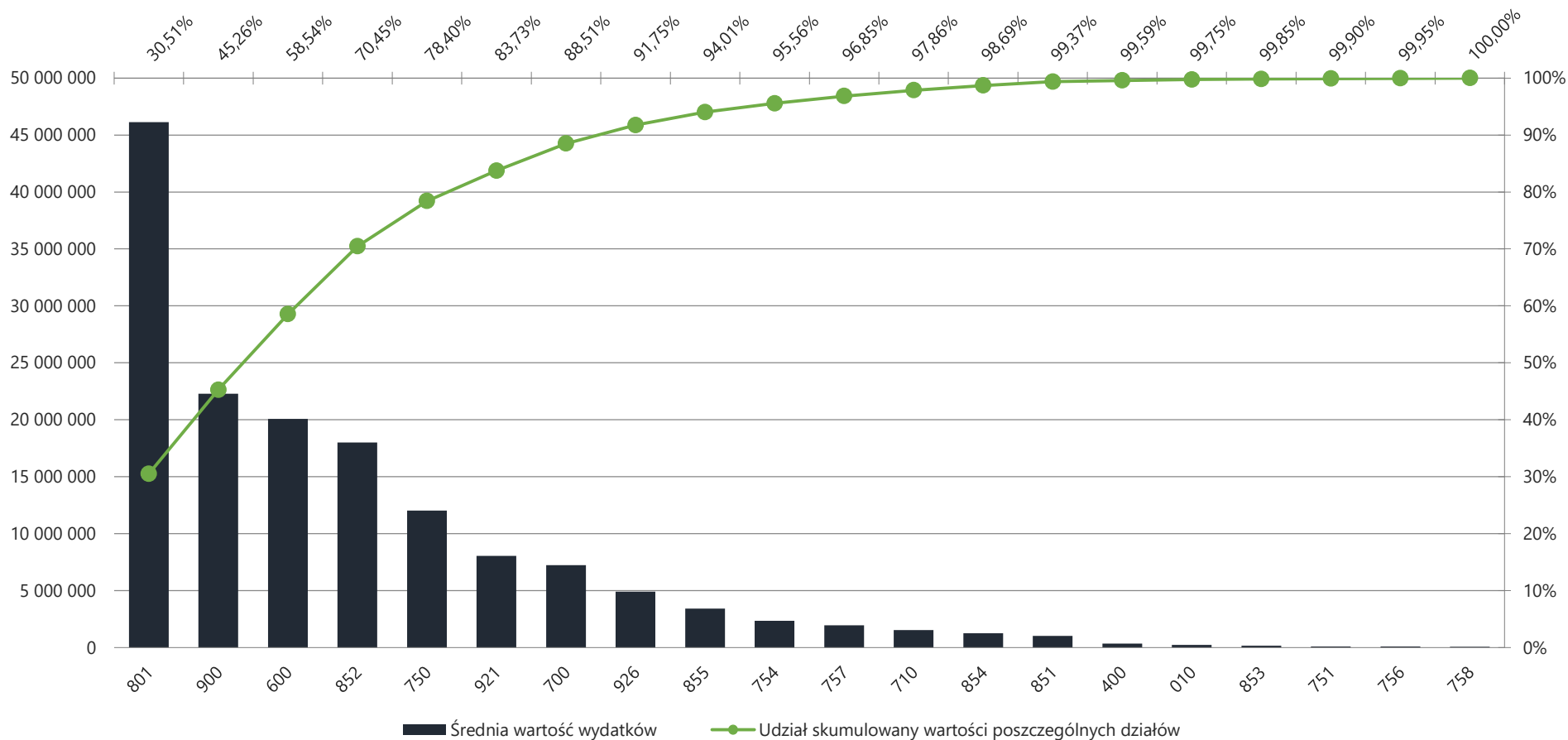
Analiza wydatków w latach 2007-2017 (dane w mln PLN)

Również wydatki jednostek samorządu terytorialnego możemy podzielić na bieżące oraz majątkowe. Wydatki bieżące obejmują różnego rodzaju koszty związane z funkcjonowaniem samorządu, m.in. wynagrodzenia i uposażenia osób zatrudnionych w samorządowych jednostkach budżetowych oraz składki naliczane od tych wynagrodzeń i uposażeń, zakupy towarów i usług czy koszty utrzymania jednostek budżetowych.

LP.	DZIAŁ	OPIS	ŚREDNIA WARTOŚĆ WYDATKÓW	% POZYCJI WYDATKÓW	ŁĄCZNY UDZIAŁ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 (plan)
1	801	Oświata i wychowanie	46,12	30,51%	30,51%	24,95	29,46	33,75	41,78	44,57	54,62	53,65	54,55	66,36	62,03	65,61
2	900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	22,29	14,75%	45,26%	20,47	35,73	45,27	8,68	19,85	23,83	13,61	14,62	33,07	18,11	28,27
3	600	Transport i łączność	20,07	13,28%	58,54%	9,65	11,80	22,75	19,09	19,57	13,71	19,14	23,12	19,15	18,68	51,38
4	852	Pomoc społeczna	18,00	11,91%	70,45%	12,31	12,66	13,15	15,03	16,16	17,41	20,00	20,50	21,07	46,14	9,99
5	750	Administracja publiczna	12,02	7,95%	78,40%	8,99	10,67	10,61	9,96	10,22	13,22	13,31	13,66	14,67	13,87	17,25
6	921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	8,05	5,33%	83,73%	12,28	16,70	4,45	4,83	3,39	4,23	5,19	7,04	5,23	7,61	19,12
7	700	Gospodarka mieszkaniowa	7,22	4,78%	88,51%	4,17	6,20	8,96	6,51	5,10	5,97	4,03	6,53	8,37	12,45	13,70
8	926	Kultura fizyczna i sport	4,90	3,24%	91,75%	2,13	2,38	4,23	5,48	3,50	4,43	4,66	5,86	6,18	7,22	9,60
9	855	Rodzina	3,42	2,26%	94,01%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	41,06
10	754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2,34	1,55%	95,56%	1,24	1,27	1,76	1,55	2,23	2,11	2,96	4,46	3,51	2,63	2,96
11	757	Obsługa długu publicznego	1,95	1,29%	96,85%	0,77	0,83	1,18	2,19	3,07	3,32	3,26	2,16	1,90	2,07	2,30
12	710	Działalność usługowa	1,54	1,02%	97,86%	1,44	1,67	1,95	1,96	1,47	1,46	1,41	1,51	1,38	1,30	1,61
13	854	Edukacyjna opieka wychowawcza	1,25	0,82%	98,69%	0,65	0,68	0,73	0,85	0,91	1,09	1,33	1,59	1,87	2,36	2,40
14	851	Ochrona zdrowia	1,02	0,68%	99,37%	0,67	0,93	0,83	1,05	0,55	0,67	1,27	1,38	1,28	1,26	1,81
15	400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,34	0,22%	99,59%	0,56	0,33	0,15	0,47	0,23	0,04	0,92	0,50	0,39	0,23	0,05
16	010	Rolnictwo i łowiectwo	0,23	0,16%	99,75%	0,40	1,17	0,30	0,23	0,08	0,08	0,09	0,09	0,10	0,10	0,07
17	853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,15	0,10%	99,85%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,27	0,30	0,47	0,54	0,15
18	751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,08	0,05%	99,90%	0,05	0,01	0,05	0,16	0,07	0,01	0,01	0,20	0,26	0,03	0,02
19	756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,08	0,05%	99,95%	0,16	0,17	0,17	0,15	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20	758	Różne rozliczenia	0,08	0,05%	100,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90

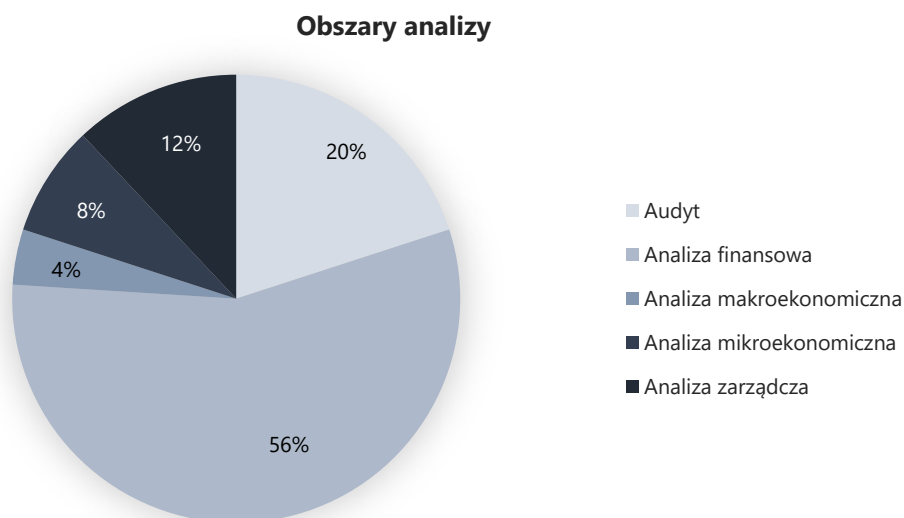

Najważniejszą pozycję wśród wydatków gminy zajmują wydatki związane z oświatą i wychowaniem (dział 801), znacząco przewyższające dofinansowanie, jakie w celu realizacji tego zadania otrzymuje gmina z budżetu państwa. Drugą największą pod względem wysokości wydatków kategorią, są wydatki powiązane z gospodarką komunalną i ochroną środowiska (dział 900) – te dwie kategorie wydatkowe odpowiadały średnio za blisko połowę (45,67%) wszystkich wydatków gminy w analizowanym okresie. Kolejne największe pozycje wydatków to wydatki związane z transportem i łącznością (dział 600), wydatki związane z funkcjonowaniem pomocy społecznej (dział 852) oraz wydatki związane z administracją publiczną (dział 750). Te pięć pozycji odpowiada za 78,44% wydatków budżetowych gminy, a więc to na nich warto skupić najwięcej uwagi podczas analizy wydatków gminnych, ponieważ mają największy wpływ na budżet gminy.

Metodyka przyznawania oceny ratingowej przez INC Rating

Metodyka stosowana przez INC Rating koncentruje się w głównej mierze na pięciu obszarach lub pięciu perspektywach, z których analitycy agencji w drodze analizy eksperckiej dokonują oceny analizowanego podmiotu. Obszary te w związły sposób zostały przedstawione poniżej:

1. Audyt jednostki samorządu terytorialnego jest jednym z pierwszych kroków w procesie ratingu kredytowego. Polega on na spotkaniu pracowników działu analitycznego z przedstawicielami Jednostki – dzięki informacjom uzyskanym podczas takiego spotkania możliwa jest rzetelna ocena stanu, w jakim faktycznie znajduje się gospodarka gminy. Wyniki tego spotkania zaprezentowane są w dalszej części raportu.

2. Analiza z perspektywy makroekonomicznej to kolejny krok w procesie oceny ratingowej. Istnieją dwa poziomy oddziaływania makroekonomicznego na powiaty i gminy - regionalny (województwa) i krajowy. W przypadku województw bierzemy pod uwagę tylko jeden poziom makroekonomicznego wpływu - poziom krajowy.

3. Analiza z perspektywy mikroekonomicznej polega na dokonaniu dokładnego, wielowymiarowego przeglądu sytuacji wybranego podmiotu w oparciu o dane pochodzące z jego najbliższego otoczenia.

4. Analiza zarządcza polega na dokonaniu bezstronnej oceny sprawności i skuteczności działania podmiotu ocenianej w oparciu o przyjęte wskaźniki.

5. Analiza finansowa ocenianej jednostki jest najważniejszym elementem w procesie oceny ratingowej. Jest ona rezultatem oceny zarówno makro i mikro potencjału ekonomicznego danego podmiotu w oparciu o jego decyzje administracyjne (Analiza zarządcza). Stąd przyznana ocena ratingowa w dużej mierze zależy od wyników analizy finansowej budżetu lokalnego samorządu.

Skala ratingowa

Skala ratingu kredytowego przyznawanego przez INC Rating, zawiera dwa poziomy jakości:

I. Rating kredytowy inwestycyjny – to rating kredytowy, zawierający się w przedziale ocen od AAA do BBB- i charakteryzuje się on na relatywnie niskim ryzykiem związanym z inwestowaniem w instrumenty emitowane przez podmiot podlegający ocenie. Prawdopodobieństwo bankructwa czy restrukturyzacji długu takiego podmiotu jest minimalne, a ryzyko dotyczy przede wszystkim terminowości regulowania przez niego zobowiązań.

II. Rating kredytowy spekulacyjny – to rating kredytowy, zawierający się w przedziale ocen od BB+ do D i charakteryzuje się on relatywnie wyższym ryzykiem związanym z inwestowaniem w instrumenty emitowane przez podmiot podlegający ocenie.

Prezentowana powyżej metodologia stanowi opis głównych składowych ratingu. Ostateczna ocena ratingowa jest wynikiem analizy blisko dwustu różnych wskaźników, obszarów i trendów zaobserwowanych w budżetach i ogólnej sytuacji ocenianych podmiotów.

Rating	Opis ryzyka	
AAA	Najniższy poziom ryzyka	Poziom inwestycyjny
AA+	Bardzo niski poziom ryzyka	
AA		
AA-		
A+	Niski poziom ryzyka	
A		
A-		
BBB+	Umiarkowany poziom ryzyka	
BBB		
BBB-		
BB+	Poziom spekulacyjny	Poziom spekulacyjny
BB		
BB-		
B+	Poziom wysoce spekulacyjny	
B		
B-		
CCC	Znaczące ryzyko	
CC	Bardzo duży poziom ryzyka	
C	W upadłości z małą szansą na poprawę	
D	Bankrut	

RATINGI KREDYTOWE WYSTAWIANE PRZEZ INC RATING SP. Z O.O. REPREZENTUJĄ WYŁĄCZNIE OPINIĘ AGENCJI NA TEMAT RYZYKA KREDYTOWEGO OCENIANEGO PODMIOTU. WSZYSTKIE RATINGI KREDYTOWE WYSTAWIANE PRZEZ INC RATING SP. Z O.O. PODLEGAJĄ PEWNYM OGRANICZENIOM, KTÓRE ZOSTAŁY SZCZEGÓŁOWO OPISANE NA STRONIE INTERNETOWEJ AGENCJI (WWW.INCRATING.PL). PREZENTOWANY RATING JEST RATINGIEM ZAMÓWIONYM OPARTYM M.IN. O DANE HISTORYCZNE I SPRAWOZDANIA BUDŻETOWE JST ZA LATA 2007 – 2016 (WYKONANIE) ORAZ ROK 2017 (PLAN NA 14.06.2017) WRAZ Z PROGNOZĄ NA PRZYSZŁOŚĆ (WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA).